



حفظِ قومیت بافتِ تاریخ

افسون نیک پور



Maintenance of Historical texture

Afsoon (Soghra) Nikpour

Arbab Ghalam Publish

حفظ هویت بافت تاریخی

نویسنده: صفرا (افسون) نیک پور

تابلوی طرح جلد
سیک : رنالیسم
تکنیک : پاستل
اندازه : ۵۰ × ۷۰
افسون نیک پور

نمبر: ارباب قلم

طراح جلد: مؤسسه تحقیقات کارو کاوش

بازاپ: ۱۳۹۵

تیراژ: ۱۰۰

صفحه آرا: مؤسسه تحقیقات کارو کاوش

arbabghalampublish@gmail.com

اینستاگرام: arbabghalampublish

دفتر مرکزی انتشارات ارباب قلم: ۲۳۳۶۸۱۰ = ۰۹۱۲۰۳۳۲۹۹۷

بزرگراه رسالت، خیابان همایی (۱۶متر اول) نیش شانزدهم پلاک ۲

پخش انتشارات سوفیا سوشیا ۰۹۱۲۶ ۶۶۵۷۵ . ۳۶۱ ۱۳۰



سرشناسه	:	نیک پور، صفرا، ۱۳۵۰
عنوان و نام پدیدآور	:	حفظ هویت بافت تاریخی / نویسنده: صفرا (نیک پور)
مشخصات ظاهری	:	۸۰ ص. رقی
شابک	:	978-600-8368-20-5
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	ص ع به انگلیسی : Maintenance of historical texture / Afsoon (Soghra) Nikpour.
موضوع	:	کتابنامه : ص ۷۷ - ۸۰.
موضوع	:	محوطه های تاریخی -- ایران -- نگهداری و مرمت
موضوع	:	Historic sites -- Conservation and restoration -- Iran
موضوع	:	مناطق تاریخی -- ایران -- نگهداری و مرمت
موضوع	:	Historic districts -- Conservation and restoration -- Iran
موضوع	:	محوطه های تاریخی -- نگهداری و مرمت
موضوع	:	Historic sites -- Conservation and restoration
موضوع	:	نوسازی شهری -- ایران
موضوع	:	Urban renewal -- Iran
موضوع	:	شهرسازی
موضوع	:	City planning
رده بندی کنگره	:	DSR ۱۳/ ۵ ۹ ج ۷ ۱۳۹۵
رده بندی دیویی	:	۹۵۵/۰۰۴۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۴۹۸۷۰۲

فهرست مطالب

۶	دیباچه
۱۰	فصل اول هویت تاریخی
۱۱	هویت شهری
۱۶	بافت تاریخی، عین هویت است
۱۸	توسعه شهری و بافت‌های تاریخی ایران
۲۳	فصل دوم سیر مناسب
۲۴	الف) بافت فرسوده
۲۵	شاخص‌های شناسایی بافت‌های فرسوده
۲۷	ب) بافت تاریخی
۲۷	کهنگی و فرسودگی بافت تاریخی
۲۸	عوامل ناکارآمدی بافت
۳۴	توسعه شهری
۴۱	فصل سوم منشورهای بین‌المللی
۴۲	منشور آتن (۱۹۳۱)
۴۳	کنگره گوپینو ۱۹۶۰
۴۳	توضیه نامه یونسکو ۱۹۶۲
۴۳	منشور ونیز
۴۴	ایکوموس

- ۴۵.....اساسنامه میراث فرهنگی
- ۴۶.....ضوابط حفاظت از بافت‌های تاریخی کشور
- ۴۷.....شورای عالی شهرسازی و معماری ایران
- ۵۲.....فصل چهارم حفظ، مرمت و احیاء
- ۵۳.....مرمت و راه‌های مداخله در بافت‌های تاریخی
- ۵۸.....مراحل سازماندهی بافت تاریخی
- ۶۱.....ضرورت تدوین ضوابط خاص بافت تاریخی
- ۶۳.....نمونه‌هایی از راه‌های مداخله در بافت‌های تاریخی
- ۶۳.....۱- فاسادها، یاغی‌ها، نما
- ۶۴.....۲- کپی
- ۶۸.....۳- الگو برداری
- ۶۹.....۴- ساختارهای نامحسوس
- ۷۲.....۵- روش مرکب یا تکمیلی
- ۷۵.....حفظ هویت بافت تاریخی
- ۷۷.....منابع مورد استفاده

دیباچه

به نام خداوند جان و خرد
کزین برتر اندیشه برنگذرد

چگونه اندیشیدن به بافت تاریخی در حفظ هویت ،
پویایی و زندگی دوباره آن موضوع این نوشتار است.
بافت های تاریخی کشور پهناورمان ایران با مجموعه ای
به هم پیوسته از میدان ها ،کوچه ها و گذرها به عنوان عناصر اصلی
یک شهر ، در طول حیات طولانی خود دارای پیام هایی انسانی و
هنری می باشند و میراثی از دوران گذشته اند که باید به تمامی

به نسل های آینده انتقال یابند و درطول دوران طولانی و پرفراز و نشیب خود همواره دستخوش تغییراتی نیز شده اند.

عوامل متفاوتی با عناوین فرسودگی کالبدی، فرسودگی غیر کالبدی و سیاست گذاری های نوین شهری برحسب ناکارآمدی بر پیکر بافت کهن وارد نموده و می رود تا بافت های تاریخی مان به تاریخ بپیوندد.

اشتباه ناشی از یکی پنداشتن بافت تاریخی و بافت فرسوده و نبرد تعریف مشخص از نحوه برخورد با این بافت سبب شده تا هر روز بافت های با ارزش شهرهایمان به شرایط بحرانی نزدیک تر شود. تحریک و بی توجهی به هر بنای تاریخی به مثابه قطع یکی از شریان های است که پیکره و تمدن فرهنگی مان را تغذیه می کند، حفظ بافت تاریخی به صورت موزه ای نیز، علاوه بر تخلیه ابنیه ها از زندگی به مرور موجب رخت بر بستن حیات از بافت تاریخی می شود. در نتیجه با این مجموعه های تاریخی علاوه بر داشتن پایه ی علمی نسبت در گذشته بافت، در کنار خلاقیت و نوآوری است که می توان نسبت به احیای مجدد این بافت های با ارزش زد.

بافت های تاریخی و قدیمی شهرهای کشور که در اغلب موارد هسته اولیه و اصلی آن شهرها را تشکیل می دهد، از یک

طرف جزو میراث فرهنگی و تاریخی آن شهرها محسوب شده و حفظ، بهسازی کالبدی و توانمندسازی عملکردی آنها اجتناب ناپذیر می‌باشد و از طرف دیگر اغلب این بافت‌ها با گذشت زمان و عدم توجه و نگهداری مناسب، دچار فرسودگی و انحلال کالبدی و عملکردی می‌گردند. و این بدان معنا نیست که این بافت‌های باارزش را جزیی از بافت‌های فرسوده بدانیم بافت‌های فرسوده بدون اصول اولیه معماری و ساختمان‌سازی به صورت غیر منظم در ششبه شهرهای اولیه ساخته شدند در حالی که، در بافت‌های تاریخی اولیه‌های ساخته شده بر اصول معماری استوار بوده و فرسودگی آنها ناشی از گذر زمان است یعنی کهنگی و پیری و این دلیلی بر ناکارآمدی بافت نیست.

شهر را هویت می‌سازد و پس از ساخت شهر، خود شهر در پردازش هویت آیندگان نقش ایفا می‌دهد، هر بنا یا شهری به میزانی زنده است که به راه بی‌زمان ملتزم باشد. حفاظت فعالیتی است که جهت جلوگیری از فرسایش و شامل فعالیت‌هایی می‌شود که عمر میراث تاریخی و فرهنگی ما را طولانی نماید و این مهم بر دوش مدیران و مرمتگران شهری است.

مداخله در بافت‌های تاریخی بر اساس نظریه‌های مختلف از تخریب تا مرمت و بازسازی را شامل می‌شود که در این نوشتار سعی شده تا با تبیین برخی از روش‌های گوناگون مداخله مانند فاسادیسیم، کپی، الگو برداری، ساختارهای نامحسوس و روش تکمیلی در راه حفظ هویت بافت، راهکارهایی ارائه گردد تا شاید تدریجی باشد در راه حفظ هویت در کنار نو شدن‌ها.

صفرا نیک‌پور (افسون)

یازده آبان ۱۳۹۵